

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister voor Natuur en Stikstof
Mevrouw Ch. van der Wal - Zeggelink
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 10 april 2024
betreft Wettelijke evaluatie Staatsbosbeheer
ons kenmerk 174102.02U

Geachte mevrouw Van der Wal - Zeggelink,

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 8 maart 2024, waarin u reageert op nadere vragen over de uitkomsten van de wettelijke evaluatie van Staatsbosbeheer.¹ De leden van de fractie van de **BBB** hebben naar aanleiding hiervan een aantal nadere vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de fractie van de BBB

De leden van de BBB-fractie danken u voor de beantwoording van nadere vragen in de tweede schriftelijke vragenronde inzake de wettelijke evaluatie van Staatsbosbeheer (hierna: SBB). De zorgen van de leden van de fractie van de BBB over de rolneming en de onvolkomenheden in de bedrijfsvoering van SBB zijn echter maar ten dele weggenomen door de antwoorden. Daarom willen zij in een derde schriftelijke ronde aanvullende vragen stellen.

U schrijft in uw brief *"Ik ben al langer in gesprek met Staatsbosbeheer over verschillende aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek en we hebben hierover ook afspraken gemaakt. Ik vind het ook belangrijk dat deze aanbevelingen opvolging krijgen, gegeven de uitdagingen waar Staatsbosbeheer voor staat"*.² Kunt u aangeven over welke specifieke aanbevelingen u met SBB in gesprek bent? Welke concrete afspraken zijn met SBB gemaakt en kunt u een schriftelijke weergave van deze afspraken aan de Kamer doen toekomen, zo vragen de leden van de BBB-fractie. Ook vragen zij of u concreet kunt aangeven wat het afgesproken tijdpad is met betrekking tot de verbeteringen die SBB dient door te voeren en/of welke resultaten op welk moment door SBB geleverd dienen te worden.

In reactie op vragen van de leden van de BBB-fractie over de in hun visie te ruime interpretatie van de taakopvatting van SBB heeft u verwezen naar artikelen in de wet die zien op de verzelfstandiging van SBB en geconcludeerd dat SBB *"opereert binnen het kader van de Wet verzelfstandiging*

---

¹ Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G.

² Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G, p. 8.

datum 10 april 2024

ons kenmerk 174102.02U

blad 2

Staatsbosbeheer en geen activiteiten uitvoert die hiermee in strijd zijn".³ U geeft evenwel toe dat u (overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 lid 2 van de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer) verantwoordelijk bent voor de aanvullende en specifieke opdrachten die u (in aanvulling op de brede taakopdracht van SBB zoals geformuleerd in artikel 3 lid 1 van voornoemde wet) aan SBB geeft om haar beleid te realiseren. Dit is natuurlijk waar het de leden van de BBB-fractie om gaat. Zij vragen u in dit verband of u concreet kunt aangeven welke specifieke taken u aan SBB heeft opgedragen als bedoeld in artikel 3 lid 2 van de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer.

U vermeldt in uw brief dat art. 3 lid 6 van de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer "*bepaalt dat Staatsbosbeheer, onder voorwaarden, ook andere taken kan uitvoeren dan die voortvloeien uit de wettelijke taakopdracht (eerste lid) en de overige opgedragen taken (tweede lid). Bij deze activiteiten wordt Staatsbosbeheer overigens tevens begrensd door de Mededingingswet (wettelijk kader markt en overheid), waarmee onder meer een 'level playing field' wordt beoogd*".⁴ De leden van de BBB-fractie vragen of u concreet kunt aangeven in welke gevallen en op welke wijze door u toestemming is gegeven voor verwerving en vervreemding van gronden en/of andere onroerende zaken. Ook vragen zij of u kunt aangeven of SBB telkens heeft geopereerd binnen de specifieke voorwaarden en wat deze voorwaarden dan zijn. Heeft SBB hier aantoonbaar aan voldaan? Zo ja, waar blijkt dat uit? Kunt u de leden van de BBB-fractie verzekeren dat SBB zich bij deze activiteiten steeds heeft gehouden aan het door u genoemde 'level playing field'? Voor het geval u die vraag negatief beantwoordt vragen zij of u met de leden van de BBB-fractie van mening bent dat SBB niet rechtmatig heeft gehandeld door zich niet te houden aan de voorwaarden van de begrenzing door de Mededingingswet, hetgeen een belangrijk wettelijk kader is voor een overheids(uitvoerings)instantie die zich actief en ambitieus op de markt begeeft en (aanvullende) opdrachten voor u als minister uitvoert teneinde uw beleid te realiseren. Bent u het met de leden van de BBB-fractie eens dat een overheidsinstantie die – actief en ambitieus – door u wordt gebruikt om uw beleid (met betrekking tot onder meer stikstof en landbouwtransitie) te realiseren, zich dient te houden aan de wet?

Uit het debat over de begrotingsstaten van LNV (36410-XIV) dat op 12 maart 2024 in de Eerste Kamer heeft plaatsgevonden⁵ en uit antwoorden op eerdere vragen over piekbelasting en PAS-melders⁶ kan volgens de leden van de BBB-fractie worden geconcludeerd dat de aanpak van de (vermeende) stikstofproblematiek stagneert. Uit vragen van de leden van de BBB-fractie over de realisatie van de natuurdoelen en de verbetering van (in dit geval) het herstel van de natuur, blijkt dat het systeem van het verzamelen van natuurdata en de monitoring van het natuurherstel gebaseerd is op aannames, gebruik maakt van onbetrouwbare modellen (Aerius) en berekeningen (onder meer over de afstand tot veronderstelde stikstofneerslag, de bron/uitstoter en de causaliteit tussen hen) en dat er betere en andere modellen beschikbaar zijn, aldus de leden van de BBB-fractie. Ook menen zij dat hieruit blijkt dat de data waarop het natuurherstel worden beoordeeld mogelijk onjuist en onvolledig kunnen zijn omdat er geen nulmeting is gedaan en de processen voor dataverzameling alsmede de systemen hiaten vertonen en voor verbetering vatbaar zijn.

---

³ Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G, p. 9.

⁴ Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G, p. 9.

⁵ Handelingen I 2023/24, nr. 23, item 3 en 8.

⁶ Kamerstukken I 2023/24, 30 252, J.

datum 10 april 2024

ons kenmerk 174102.02U

blad 3

Uit de beantwoording van de vragen van de leden van de BBB-fractie naar aanleiding van de wettelijke evaluatie van Staatsbosbeheer blijkt dat het natuurherstel en de verdere versterking- en uitbreiding van de natuur door SBB namens de minister van LNV niet goed kan worden aangetoond; van de inzet van SBB en de middelen die hier door LNV voor beschikbaar worden gesteld kan volgens de leden van de BBB-fractie geen overtuigend bewijs worden overgelegd. Toch groeit de ambitie van SBB als uitvoeringsorganisatie van uw natuurbesluit, geeft u aanvullende opdrachten aan SBB en blijft u SBB volop inzetten om nieuwe natuur te ontwikkelen (lees gronden bij te kopen), zo stellen de leden van de BBB-fractie. Bent u bereid om terughoudendheid te betrachten voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe natuurgebieden door SBB, wetende dat iedere vierkante meter nieuwe natuur het probleem van een conflict met bedrijven die stikstof uitstoten verergert, terwijl de huidige situatie al – voor de PAS-melders zeker – illegaal is, zo vragen de leden van de BBB-fractie. Ook vragen zij of u bereid bent om de aanvullende (aankoop)subsidiering welke door het Rijk aan SBB, maar ook aan andere Terreinbeherende organisaties (TBO's) worden verstrekt, vooralsnog 'on hold' te zetten totdat duidelijk en onomstotelijk bewezen is dat het systeem van monitoring van het herstel van de natuur en de data die hierbij worden betrokken betrouwbaar zijn voor een betrouwbare analyse en beoordeling van de stand van de natuur.

Het uitbreiden van de natuur (aankoop gronden en ontwikkeling nieuwe natuur) vergroot het conflict tussen (agrarische) activiteiten en natuurontwikkeling ten gevolge van het vermeende stikstofprobleem, aldus de leden van de BBB-fractie. Bent u het met hen eens dat de aankoop van gronden en de functiewijziging hiervan (van landbouw naar natuur) maatschappelijk veel kosten met zich meebrengt en dat dit nagenoeg onomkeerbaar is? Verder vragen zij of u bereid bent – zeker gezien de demissionaire status van het kabinet – om de ontwikkeling van nieuwe natuur door aanvullend gronden bij te kopen te temporiseren. Mocht dit niet het geval zijn dan horen de leden van de BBB-fractie graag waarom niet.

U stelt dat de SBB en u en in het kader van het Didam-arrest mogelijk fouten hebben gemaakt en wellicht niet juist hebben gecommuniceerd: *“Staatsbosbeheer is zich in dergelijke gevallen bewust van het belang van goede communicatie met betrokkenen en het herstellen van eventuele fouten, indien daar sprake van is”*.⁷ Kunt u hier specifiek aangeven of en zo ja welke fouten er door SBB zijn gemaakt en waar de communicatie niet goed is geweest, zo vragen de leden van de BBB-fractie. En kunt u aangeven wat u hier concreet aan doet om dit door SBB te laten herstellen jegens betrokkenen?

Op de vragen over de financiële knelpunten bij SBB heeft u geantwoord dat u het van belang vindt dat deze worden opgelost en dat gekeken moet worden naar kosten en inkomsten voordat tekorten van Rijksweg worden aangevuld.⁸ De leden van de BBB-fractie zijn het hiermee eens en zijn verheugd te lezen dat, totdat dit exploitatietekort kan worden verklaard, er geen aanvullende Rijksbijdrage aan SBB wordt verstrekt. In dat kader vinden de leden van de fractie van de BBB het van belang dat er een start is gemaakt met de ontwikkeling van een nieuw kostprijsmodel, waarbij de

---

⁷ Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G, p. 9.

⁸ Kamerstukken I 2023/24, 29 659, G, p. 10.

datum 10 april 2024

ons kenmerk 174102.02U

blad 4

aanbevelingen uit het rapport van Sira Consulting⁹ het vertrekpunt zijn en dat u met SBB de mogelijkheden van meervoudig opdrachtgeverschap (en de daarbij behorende co-financiering) onderzoekt alsmede de kansen voor het verder vergroten van de eigen verdien capaciteit door SBB. Kunt u de leden van de BBB-fractie concreet aangeven wat de opdracht is aan SBB die in dit kader is verstrekt, wat het tijdsplan is en wat de beoogde resultaten zijn?

Op de vragen van de BBB-fractie over de 'governance' bij SBB en in het bijzonder het functioneren van het intern toezicht geeft u aan geen reden te hebben om te twifelen aan het functioneren hiervan. Ook geeft u aan dat de evaluatie geen aanleiding geeft te twifelen aan de uitvoering van het intern toezicht en de wettelijke externe controle door de accountant in het kader van de financiële verantwoording door SBB.¹⁰ De leden van de fractie van de BBB hebben hierover een andere mening. De evaluatie geeft aan dat de bedrijfsvoering door SBB niet op orde is, dat er exploitatietekorten zijn en dat het projectmanagement en risicomanagement verre van voldoende is. Op de vraag of de 'managementletter' naar aanleiding van de interim-controle door de externe accountant kan worden overgelegd antwoordt u dat dit niet gebruikelijk is. De raad van toezicht en de raad van advies van SBB vervullen eigenstandig hun verantwoordelijkheden, die zijn verankerd in de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer. De leden van de BBB-fractie vragen of u de gevraagde 'managementletter' al dan niet wil verstrekken. Het enkele feit dat het 'niet gebruikelijk' is om dit te doen is volgens de leden van de BBB-fractie geen argument om dit niet te doen. Zij menen dat u het met hen eens zal zijn dat het niet nodig zou moeten zijn om hiertoe een verzoek in het kader van de Wet open overheid (Woo) in te dienen of een mondeling overleg voor te organiseren. Daarom stellen de leden van de BBB-fractie alsnog de vraag of zij deze 'managementletter' mogen ontvangen. Verder vragen zij of u kunt aangeven hoe u tot het oordeel bent gekomen dat het intern toezicht bij SBB adequaat functioneert conform de verantwoordelijkheden welke zijn vastgelegd in de Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer.

De leden van de BBB-fractie zijn verheugd dat u de verslagen van monitoringsgesprekken met de Kamer zal delen, alsmede de gevraagde informatie over de deelnemingen en de verbonden partijen en zien uit naar deze informatie. Graag ontvangt de Kamer informatie welke afspraak hierover met SBB is gemaakt en op welke termijn SBB aan u de gevraagde en toegezegde informatie kan leveren. De vragen over aankoop en vervreemding van onroerende zaken (met name gronden en objecten) zijn door u slechts in algemene zin beantwoord, waarbij wordt gewezen naar afspraken vastgelegd in het Addendum met het ministerie van Financiën. De leden van de BBB-fractie vragen u in aanvulling op het voorgaande of u informatie kunt verstrekken over welke aankoopambities SBB heeft voor de komende jaren voor wat betreft de aankoop van gronden ten behoeve van natuurontwikkelingen hoeveel hectare grond de SBB nog wil aankopen. Is deze ambitie opgenomen in de meerjarige investeringsbegroting van SBB en zijn hiervoor de vereiste financiële middelen beschikbaar of toegezegd? Mocht dit niet het geval zijn vragen de leden van de BBB-fractie hoe de SBB de toename van het areaal aan gronden denkt te gaan financieren. Als dit wel het geval is vragen zij welke begrotingen van welk departement en onder welke post deze (uitbreidings)investeringen zijn opgenomen.

---

⁹ [Kostprijzen van Staatsbosbeheer in beeld](#). Onderzoek naar de kosten en opbrengsten van de producten van Staatsbosbeheer, Sira Consulting BV d.d. 29 maart 2023.

¹⁰ *Kamerstukken I 2023/24*, 29 659, G, p. 10-11.

datum 10 april 2024

ons kenmerk 174102.02U

blad 5

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 10 mei 2024.

G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit